

Arad. Tezaurul, care pentru muzeul arădean este un exponat secundar, tratat ca atare, va fi exponatul principal — ca valoare și mai ales ca importanță — al muzeului din Sînnicolaul Mare. Considerăm o datorie de onoare a muzeului din Arad, ca tezaurul să fie donat fratelui său mai mic, din orașul în care a fost descoperit.

În ceea ce privește secția de etnografie a muzeului, ea trebuie completată, după modesta noastră părere, cu costumele naționale, nu mai puțin pitorești, ale celorlalte naționalități conlocuitoare din acest colț de țară: maghiarii și sîrbi.

Considerăm de asemenea că în muzeul orașului Sînnicolaul Mare trebuie să fie neapărat prezente documentele, încă existente, ale corului „Doina” înființat la Sînnicolaul Mare în anul 1858. În această privință muzeului i-ar putea fi, credem, de mare folos sprijinul învățătorului pensionar Gheorghe Andraș, care cunoaște deosebit de bine istoria corului sus-amintit.

De asemenea, muzeul trebuie completat cu mărturiile (fotografii, ziare) redînd inaugurarea primului bust ridicat lui Eminescu în patria noastră, la Sînnicolaul Mare, festivitate la care au participat și rostit discursuri înaripate poezii Octavian Goga și Ion Minulescu.

Dar mai presus de toate, nu putem concepe muzeul din Sînnicolaul Mare fără cîteva fotografii, manuscrise, opere și obiecte de uz personal ale marilor fii ai micului oraș: poeta Emilia Lungu-Puhallo, lingvistul Miklós Révai, pictorul Lipót Hermann și — nicidecum în ultimul rînd — compozitorul Béla Bartók.

Operele Emîliei Lungu-Puhallo, precum și ale lingvistului Miklós Révai pot fi procurate, atît de la bibliotecă și particulari, care posedă încă numeroase manuscrise și obiecte ale acestora precum și ale pictorului Lipót Hermann, azi unul dintre cei mai cunoscuți artiști plastici din R.P. Ungară. Nu ne îndoim, că, o dată solicitat, pictorul Hermann — care vorbește și scrie cu nespusă mîndrie despre orașelul său natal — ar dona, cu drag, muzeului din Sînnicolaul Mare, cîteva pinze, al căror loc ar fi în secția de artă plastică îngrădite creațiile lui Octav Băncilă și Corneliu Baba, ca un deosebit de grăitor simbol al înfrățirii româno-maghiare.

În ceea ce privește relicvele lui Béla Bartók, Sînnicolaul Mare posedă o casă memorială dedicată acestui ilustru fiu al orașului.

Un muzeu și o casă memorială, situate în puncte diametral opuse — îndepărtate — ale localității, nu-și justifică însă existența într-un orașel cu abia 11 000 de locuitori. Atît muzeul cît și casa memorială ar avea numai de cîștigat, ar fi mult mai vizitate, în cazul în care ar fi unite într-un singur locaș. Bineînțeles fotocopiile copertelor operelor de Bartók și despre Bartók — expuse în prezent în casa memorială — trebuie înlocuite, neapărat, cu volumele originale respective, a căror procurare — în parte din librării, în parte din bibliotecă — nu ar întîmpina nici o greutate. Prin nu prea mari eforturi, vor mai putea fi descoperite în Sînnicolaul Mare, la particulari, numeroase scrisori, partituri,

manuscrise, obiecte de uz personal, eventual și pianul la care a cîntat copilul Bartók, care în acest oraș a dat primul său concert.

Așteptăm, cu viu interes, completarea muzeului din Sînnicolaul Mare. În felul acesta muzeul din orașul de pe malul Arancăi va deveni un puternic și prestigios focar al culturii la granița de vest a țării.

L. DUNAIECZ

EXPOZIȚII DE ARTĂ LA CRAIOVA

Muzeul de artă din Craiova oferă publicului vizitator, paralel cu expoziția permanentă, interesante și diverse expoziții temporare.

● În trei săli ale muzeului a fost deschisă, la începutul lunii mai a.c. expoziția de pictură Theodorescu-Romanați, cuprinzînd 58 de lucrări, menționate, alături de articole privind activitatea pictorului, în catalogul expoziției.

● Expoziția „Selecțiuni din achizițiile muzeului — 1970” a prilejuit o primă întîlnire cu valoroase picturi, lucrări de grafică, sculptură și artă decorativă, achiziționate de Muzeul de artă din Craiova, în ultimul timp. Tot aici au fost expuse lucrările din donația dr. Marieta și dr. Ștefan Jianu, între care se găsesc 6 pinze de Th. Pallady, un tablou de N. Tonitza, cîteva lucrări de Alex. Ciucurencu, de Ana Aswadurova-Ciucurencu și două lucrări de Petrescu Nae-Găină.

● Ziarul „Înainte” a publicat invitația Muzeului de artă din Craiova adresată tuturor colecționarilor de artă din județ, de a participa la expoziția de pictură din colecțiile particulare.

● Pe str. Romul nr. 68 din Craiova se va deschide noua secție a Muzeului de artă din localitate, dedicată lui Țuculescu și Brăncuși. Patrimoniul secției este alcătuit din donația făcută Muzeului de către soția lui I. Țuculescu (lucrări de pictură, bibliotecă, mobilier, șevaletul, diverse obiecte personale), din copii după unele dintre sculpturile lui Brăncuși, documente, albume, tipărituri referitoare la marele sculptor.

AI. ISBAȘA

CADRAN MUZEISTIC IEȘEAN

Monument de prestigiu al Iașului, „Casa Dosoftei”, leagăn al culturii noastre, a fost restaurată. Aici s-a organizat expoziția secției de literatură română veche care s-a deschis în cursul acestui an.

* * *

Într-un viitor apropiat, în orașul Iași, se va deschide Muzeul literaturii moldovenești.

Pentru realizarea acestui obiectiv, colectivul de muzeografi a achiziționat într-un timp scurt peste 3 000 de piese, unele de o excepțională valoare. În prezent, în colecțiile celei mai tinere instituții de cultură din Iași, se află una dintre cele mai veche traduceri românești date, *Apostolul* popii Bratu

din Braşov (1560), un *Triod* în limba slavonă tipărit de Coresi (1578), două exemplare rarissime din operele lui Dosoftei *Psaltirea în versuri* şi *Acatistul Precistei* (Unieiv, 1673).

De asemenea, au mai fost achiziţionate o *Biblie de la Bucureşti* (1688), ce are pe filele de la început însemnări şi semnătura stolnicului Constantin Cantacuzino, o *Sfântă şi Dumnezeiască Evanghelie* cu autograful lui Dosoftei, două exemplare din *Cartea românească de învăţătură* (1643), două manuscrise cu semnăturile marilor noştri cronicari Grigore Ureche şi Miron Costin.

Pentru secţiile modernă şi contemporană, care vor fi prezentate în casa Vasile Pogor, fostul sediu al societăţii, „Junimea” s-au achiziţionat, în ultimul timp, circa 2 000 piese printre care menţionăm 300 de ediţii rarissime, 27 de scrisori de la Titu Maiorescu, un manuscris al lui Ion Creangă, un document cu semnătura lui M. Eminescu, o colecţie de afişe de teatru dintre anii 1830—1900 ş.a.

● La Muzeul politehnic din Palatul Culturii se lucrează la extinderea Secţiei de înregistrare şi reproducere a sunetului, precum şi la organizarea unei noi expoziţii de „Telecomunicaţii”.

În expoziţii vor fi prezentate 30 de noi aparate muzicale automate, printre care se va afla şi un Orchestrion, piesă de mare valoare. Acest Orchestrion cu 7 instrumente a fost găsit de muzograful ieşeni într-o magazie. Recondiţionat, piesă cu piesă, valorosul exponat va fi prezentat în curând în expoziţia de bază.

* * *

● Recent, Muzeul de artă din Iaşi, a achiziţionat două pasteluri de Ştefan Luchian, ambele lucrate în anul 1908, *Natură statică-vînat* şi *Peisaj cu pomi*, ultimul înscriindu-se în ciclul realizat de artist la Brebu.

Mai menţionăm pentru valoarea lor, tablourile *Crizanteme* de Şt. Dimitrescu, *Peisaj marin* de N. Tonitza, *Portret* şi *Stradă din Iaşi* de A. Băeşu precum şi *Cap de bretonă* şi *Peisaj în furtună* de Elena Popoa.

Dintre achiziţiile de artă contemporană amintim două sculpturi în lemn: *Voievodul* şi *Doamna*, creaţii ale artistului Constantin Arămescu, cunoscut din expoziţia ce a avut loc la Iaşi în anul 1968 şi compoziţia *Ochi verzi*, pictată de Ion Ţuculescu în „faza totemică”. O achiziţie deosebită pentru muzeul nostru este *Peisajul dobrogean*, realizat în preajma anului 1936 de artistul poporului Dumitru Ghiţă, impunând prin vigoarea coloritului şi prin claritatea compoziţiei.

Muzeul de artă a intrat de curând în posesia unei semnificative opere din creaţia palladyană. Este vorba de compoziţia în ulei intitulată *Odaliscă*, lucrare care, atît prin calităţile artistice cît şi prin proporţii, îşi câştigă locul central pe panoul pictorului din galeria de la Iaşi.

● Mergînd pe linia reconsiderării unor artişti moldoveni din trecut, legaţi de Şcoala de arte de la Iaşi, Muzeul de artă a organizat o expoziţie comemorativă a pictorului Gheorghe Popovici, fost profesor şi director al Şcolii şi Pinacoteicii

ieşene. În prezent, în cadrul muzeului, se pregătesc alte două acţiuni cu caracter retrospectiv „Expoziţia Emanoil P. Bagdasar” şi „Expoziţia Constantin D. Stahi”. Expoziţiile vor fi însoţite de cataloage ştiinţifice, care vor cuprinde o documentaţie detaliată asupra vieţii şi activităţii respectivilor creatori.

Ion ARHIP

FIŞIER BIBLIOGRAFIC

ALEXANDER IACKOWSKY AND
IADWIGA IARNUSZKIEWICZ

FOLK ART OF POLAND

Warszawa, Arkady, 1968

Alcătuît dintr-un text de 16 pagini şi 521 ilustraţii, unele în culori, lucrarea prezintă arta populară poloneză din punctul de vedere al valenţelor sale artistice. Pe baza acestor criterii, autorii deosebesc în cuprinsul ei două sfere de creaţie, fiecare din ele răspunzînd anumitor nevoi ale vieţii sufleteşti şi ale sensibilităţii poporului polonez. Creaţia din prima categorie are un conţinut emoţional şi un caracter dominant figural, fiind stimulată de condiţiile de viaţă, de aspiraţiile comunităţii, de nevoia de a comemora evenimente importante, de cult şi magie. Ea cuprinde sculptura în lemn, pămînt, piatră, ceară şi chiar cocă, pictura religioasă, xilogravura, cablurile pictate, formele de turtă dulce şi jucăriile.

A doua sferă de creaţie cuprinde produsele care răspund necesităţii de înfrumuseţare a mediului înconjurător — textilele, ornamentarea interiorului şi a îmbrăcămintei, obiectele de uz şi mobilierul — avînd un caracter decorativ.

Organizarea materialului ilustrativ urmăreşte această linie de gîndire, locul cel mai important fiind acordat creaţiilor din prima categorie.

ARSEN POHRIBNY, ŞTEFAN TKAČ

DIE NAÏVE KUNST IN DER TSCHEKOSLOWAKEI

Artia, 1967

Lucrarea cuprinde rezultatele cercetărilor asupra picturii naive, întreprinse de A. Pohribny în Boemia şi Moravia şi de Şt. Tkač în Slovacia. Obiectul cercetărilor îl constituie operele plastice originale ale unor artişti amatori aparţinînd unor generaţii şi categorii sociale diferite. Cu toate că termenul de naiv are, după părerea autorilor, un caracter mai curînd „simbolic”, nefiind încă pe deplin clarificat, ei l-au folosit, deoarece termenul acesta este oarecum încetăţenit.

Lucrarea cuprinde două părţi: un studiu teoretic, comparativ asupra materialului din Boemia şi din Slovacia, ca şi o prezentare biografică şi monografică a artiştilor singulari.

Seriozitatea textului şi valoarea materialului ilustrativ — peste 200 imagini în alb-negru şi color — impun această lucrare care răspunde interesului tot mai mare pentru arta naivă, ce se observă acum în toată lumea.

Marcela FOCŞA